

ART

A la mostra **Throwback** les obres s'exhibeixen en la seva causalitat, esvalotades.

Reversible

Àngela Molina

La vida gairebé res és reversible. Tornar al passat o viatjar al futur per canviar el present és impossible, com nul·la és la capacitat d'omnisciència dels humans. Només el motor immòbil i el prolífic novel·lista que és Déu sap si un individu es capbussarà a l'aigua o es gratarà el cap, i en quin moment de l'eternitat ho farà. Tota divagació sobre el temps és substancial, i qualsevol conclusió clarivident presagia bona part de la discussió posterior, ja sigui filosòfica, física o, ja que hi som, artística. *Ensayos sobre filosofía del tiempo*, del neozelandès Arthur N. Pryor (Alpha Decay), hauria estat una aposta perfecta per a qui vulgui especular sobre la naturalesa de la subjectivitat i de les veritats fugitives del nostre entorn físic i tecnològic.

THROWBACK
70, 80, 90, 00
Galeria Estrany-
De la Mota
Passatge Mercader, 18
Barcelona
Fins al 28 de juny

abans de la seva mort, el 1968. Llegits avui, els seus assajos són un catàleg de qüestions que il·luminen sobre per què canvien les coses però no els successos, que en realitat *ocorren*, tret que arribem a la vora de l'horitzó d'un forat negre. O sobre els processos quàntics, que no es juguen només en l'accelerador de partícules CERN de Suïssa, sinó que també s'expliquen i apliquen artísticament (*Quàntica*, al CCCB).

Pensar el temps és interrogar-nos sobre el mateix que va inquietar els antics: realment el temps passa?; hi ha un supertemps des del qual em puc veure a mi mateixa?; flueix el temps a un determinat ritme quan *vola*? No hi ha res de conclouent davant la gran pregunta existencial, però sí que sabem que no hi ha un *present* de cop, les coses canvien i els successos s'allarguen en processos. Una taula s'embruta o es desgasta, una fruita es podreix, aprenem coses, les oblidem... Vam comprar una obra d'art i ens agrada molt, després l'odiem i ens en desfem, el seu preu canvia i el seu valor per a nosaltres també.

Una ocasió per posar a prova tot aquest embolic temporal és pensar la galeria Estrany-De la Mota com un riu d'aigües abundants on es van banyar i es banyen desenes d'artistes al llarg de quatre dècades. *Throwback (Reversió)* és de les exposicions més curioses, sòlides i iròniques d'aquests últims anys. La integren diversos centenars d'obres procedents dels fons de la galeria, d'artistes espanyols i internacionals: Perejaume, Sergi Aguilar, Richard Hamilton, Guillen-Balmes, Joan Rom, Francesc Ruiz, Juan Luis Moraza, Rosa Amorós, Katharina Fritsch, Hernández Díez o Douglas Gordon, entre d'altres.

Pintures, escultures, fotografies, documents, catàlegs i vídeos, que en algun moment es van exhibir en tota la seva singularitat, se solapen ara o s'impugnen els uns als altres. Una pinturera d'un jove Barcelonès confronta amb els dibuixos que Richard Hamilton va fer als seixanta a Cadaqués, on estiejava al costat del seu amic Marcel Duchamp. Una capseta escatològica de Frederic Amat segueix el fil a un paisatge de Perejaume... i així baixen les aigües, *des-ordenades* per un comissari/artista (!) del nom del qual la galerista Àngels de la Mota no es vol recordar. Cada jornada és una mostra diferent, les obres s'exhibeixen en la seva casualitat, esvalotades, sobre una taula o recolzades en una columna, penjades en una paret o al costat d'una cartella equivocada. El que abans va ser segueix sent, és un succés, un present obert en oposició al que sembla que ja va passar però pot ser que segueixi passant quan es vagin mostrant més peces, de la dècada dels noranta i més recents, i alhora aquestes s'enfonsaran en el passat per tenir una nova vida, en la sala d'una altra casa o en un museu.

Throwback és un tros del passat del galerisme barceloní, però amb una reversibilitat particular, ja que De la Mota, després del tancament de la sala al juny, crearà un laboratori de projectes artístics. Tot flueix, només cal veure a quin ritme. De moment, està passant.

ARQUITECTURA

Vida o congelació

Xavier Monteys

enguany, el premi que atorga la Fundació Mies van der Rohe ha recaigut en el Grand Parc de Bordeus, conjunt d'edificis reparats format per grans blocs laminars d'habitatges on viuen més de 500 famílies en cadascun. Als blocs premiats se'ls han afegit unes amples galeries que n'augmenten la superfície i en milloren significativament l'aïllament i, en conseqüència, el comportament energètic, una operació que de manera sintètica ha consistit a afegir a tot el bloc una nova i gruixuda façana en tota la seva superfície. És en aquest cas un premi a la lògica més que no pas a la racionalitat i al talent aplicat a solucions pràctiques, un talent que sorgeix de l'observació i no pas de l'abstracció, cosa que duu a reparar i no a enderrocar. Una de les coses més atractives del

absència de trets ornamentals, buit i desmaterialització, uns ingredients que, a priori, podrien coincidir amb un ideari de pobresa i ascetisme amb el qual s'ha construït un llenguatge arquitectònic que té nombrosos exemples escampats per tot Espanya i que paradoxalment ha acabat per fer de la renúncia pura ostentació. El Pavelló Alemany mateix ha servit en nombroses ocasions per assajar *intervencions* conceptuals que coincideixen amb aquest mateix esperit, però sembla resistir-se a donar senyals de vida i d'humanitat que tinguin una repercussió social com en té atorgar un premi a una obra com la que ens ocupa.

És per això que premiar un edifici com aquest, un bloc d'habitatges reformat i on viuen persones *normals*, resulta un fet sorprenent. Començant per la construcció en ella mateixa, realitzada amb pòrtics de

Interior d'una de les humanitzades galeries dels habitatges del premiat Grand Parc de Bordeus.

/ P. RUAULT

projecte és la publicació d'algunes imatges dels nous interiors de les generoses galeries de què la gent sembla haver-se apropiat sense gaire esforç aparent convertint-les en alguna cosa a mig camí entre una saleta i un hivernacle. Per als projectistes d'aquest edifici, al qual li han donat una segona vida, aquesta obra és una més de la diversa manera d'operar que han assajat altres cops, una manera disposada, si cal, a renunciar a un encàrrec si el motiu d'aquest no és estrictament necessari.

Però en aquest cas no és l'obra premiada en si mateixa el que ens interessa, sinó la confrontació entre aquesta i la naturalesa que encarna la fundació, no tant del premi (que ja estava en funcionament al cap de poc de constituir-se la institució, amb la seva vinculació amb un gran nombre d'institucions europees), sinó de la filosofia i les activitats que es realitzen des del Pavelló Alemany a Barcelona. D'altra banda, de manera lenta però inexorable, l'obra de Mies van der Rohe ha estat sistemàticament utilitzada aquí per evocar valors i conceptes lligats a l'arquitectura, especialment de mans d'un sector de la professió vinculat al catolicisme més conservador, valors com ara precisió, silenci, gravetat, pes o estructura, que han estat utilitzats per construir un discurs intencionat que formalment coincideix amb l'ideari de l'anomenat minimalisme i amb el qual aquest sembla identificar-se. Una geometria elemental, ordre, simplificació,

Sobta el premi a un edifici viu d'una Mies van der Rohe d'aire d'eterna instal·lació conceptual

formigó i lloses que formen una monumental bastida aplicada sobre la façana del bloc amb tancaments a base de fusterries metàl·liques bàsiques sense cap sofisticació material. Aquest punt de construcció pragmàtica, quasi com un pàrquing en alçada, contradiu la polida retòrica congelada del pavelló amb els seus pilars folrats d'acer inoxidable i les seves elegants fusterries amb vidres de gran format. Però el més sorprenent és l'aspecte que ha pres la reforma a l'interior amb les seves galeries ocupades amb objectes i mobles que posarien malalt qualsevol minimalista convers, deixant al descobert que la seva devoció per la puresa és una manera com qualsevol altra de defugir del mínim gest d'humanitat. A les cases de la gent que viu en aquests blocs, els interiors no són *instal·lacions* conceptuals com les que es realitzen periòdicament al pavelló alemany, sinó un gest d'apropiació carregat d'humanitat. Per a quan el pavelló ressuscitat tindrà un gest veritablement vital i posarà peixos i plantes als estanys perquè celebrin el Paradís? O és pecat?